

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Londyn, dnia 28 czerwca, 1951

Nr.2.

C Z E S C I

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

poz.2 - z dnia 19 czerwca 1951 r., o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

str. 9

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

poz.3 - z dnia 2 maja 1950 r., w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1949 r., o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej

str. 11

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

poz.4 - z dnia 20 czerwca 1951 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r.; o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

str. 12.

2

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 19 czerwca, 1951 r.

O zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r., o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie art.79 ust./2/ ustawy konstytucyjnej stanowię, co następuje:

Art.1.

W dekreście Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej /Dz.U.R.P. z 1949 r. Nr.3. poz.5/ wprowadza się zmiany następujące:

1/ Art.5 otrzymuje brzmienie:

- "1/ Rada składa się conajmniej z 48 a najwyżej z 120 członków powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej.
- /2/ Członkami Rady mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej mający ukończonych lat 25.
- /3/ Sposób powoływania członków Rady określi osobny dekret, a do czasu wydania dekretu - Rada Ministrów."

2/ W art.6 skreśla się ust./1/ i oznaczenie ust."/2/ oraz zastępuje się pierwsze wyrazy dotychczasowego ust./2/: "Zwolnienie następuje" wyrazami "Członek Rady traci mandat".

3/ Art.8 otrzymuje brzmienie:

- /1/ Rada będzie zwołana na pierwsze posiedzenie w nowej kadencji nie później niż 30-go dnia po powołaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej pierwszych jej 48 członków.
- /2/ Rada wybierze na pierwszym posiedzeniu ze swego grona Prezesa, jednego lub więcej Wiceprezesów oraz Sekretarza, którzy tworzą Prezydium Rady.

4/ W art.10 dodaje się w końcu wyrazy: "stale przebywający w kraju, w którym Rada ma swoją siedzibę."

5/ Art.12 otrzymuje brzmienie:

"1/Członkowie Rady pełnią bezpłatnie swoje czynności związane z udziałem w posiedzeniach Rady i jej komisyj.

2/Mogą oni w granicach sumy przeznaczonej na ten cel w budżecie państwowym otrzymać zwrot kosztów wydatków wyłącznie za czynności członka Prezydium Rady bądź za inne czynności członka Rady zlecone im indywidualnie przez Radę lub jej Prezydium.

6/ W art.13 dodaje się w ust./2/ po wyrazach: "Szef Sztabu Głównego" wyrazy: "oraz Prezesi Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego a także ich zastępcy oraz osoby zaproszone przez Radę.

7/ W art.14 dodaje się w końcu ust./1/ wyrazy:

"licząc od dnia otwarcia Rady"

8/ W tymże art.14 dodaje się dwa nowe ust./3/ i /4/

"3/Przerwa między kadencjami Rady nie może trwać dłużej niż 90 dni.

4/Prezydium rozwiązanej Rady aż do ukonstytuowania się następnej Rady zachowuje prawo:

a/ reprezentowania Rady na zewnątrz i wykonywania jej budżetu.

b/ kontroli nad pracą Biura Rady."

Art.2.

Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej /Dz.U.R.P. z 1948 r.Nr.3. poz.5./

Art.3.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art.4.

Niniejszy dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
/-/Roman Odzierzyński

Prezydent Rzeczypospolitej
/-/August Zaleski

3

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 2 maja 1950 r.

W sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej.

Na podstawie art.11 i 119 ustawy z dnia 18 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej /Dz.U.R.P. Nr.21, poz. 164/ zarządza się co następuje:

Par.1. W par.1. lit.a/ Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r., o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej /Dz.U.R.P. No.88, poz.663/, zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. /Dz.U.R.P. No.92 poz.791/ dodaje się na końcu wyrazy:

"Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych przy Instytucie Badania Spraw Międzynarodowych w Londynie"

Par.2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 3 maja 1950 r.

Prezes Rady Ministrów
Kierownik Ministerstwa Skarbu
i
Kierownik Ministerstwa Sprawiećliwości : /-/T.Tomaszewski

Minister Spraw Wewnętrznych
i
Minister Obrony Narodowej /-/Roman Odzierzyński

Minister Spraw Zagranicznych /-/M.Sokołowski

Minister dla Spraw Obywateli
Polskich na Obczyźnie /-/Zygmunt Rusinek

4

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW
z dnia 20 czerwca 1951 r.

W sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu
dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r.
o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie art.2. dekretu Prezydenta Rzeczypospoli-
tej z dnia 19 czerwca 1951 r. o zmianie dekretu Prezydenta
Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady
Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej /Dz.U.R.P. Nr.2. poz.2/
ogłaszam jednolity tekst dekretu z dnia 9 grudnia 1939 r.
z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia ogłoszenia
załączonego jednolitego tekstu.

Prezes Rady Ministrów

/-/Roman Odzierzyński

Załącznik do obwieszczenia Prezesa
Rady Ministrów z dnia 20 czerwca
1951 r.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczy-
pospolitej Polskiej.

Na podstawie art.79 ust./2/ Ustawy Konstytucyjnej stanowią-
co następuje:

Art.1.

Na czas trwania wyjątkowych okoliczności wywołanych wojną
powołuje się Radę Narodową Rzeczypospolitej Polskiej - jako
organ opiniodawczy Prezydenta Rzeczypospolitej i Rządu.

Art.2.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera i zamyka sesje
Rady.

Art.3.

- /1/ Rada sprawuje kontrolę nad działalnością Rządu.
- /2/ Kontrola nad działalnością Rządu wyraża się w prawie Rady:
 - a/wydawania opinii w sprawach wnoszonych na jej sesje;
 - b/ustalania swojego stanowiska w sprawie zasad gospodar-
ki funduszami publicznymi.
- /3/ Rząd przynajmniej dwa razy do roku przedstawia Radzie wyni-
ki swojej działalności oraz swe zamierzenia na okres następ-
ny. Rada przeprowadza rozprawę nad sprawozdaniem Rządu i wy-
raża opinię o tym sprawozdaniu.
- /4/ Rząd wnosi na sesję Rady:
 - a/projekty dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej,
 - b/projekt budżetu państwowego,
 - c/zamknięcia rachunków państwowych wraz z uwagami Naj-
wyższej Izby Kontroli.

Art.4.

- /1/ Rada może zwracać się do Rządu z wnioskami o wydanie aktów
prawodawczych lub o wyjaśnienie stanowiska Rządu w sprawach,
wiążących się z jego zadaniem oraz powoływać komisje, mają-
ce na celu zaznajomienie się z faktami, zawartymi w wyjaśnie-
niach Rządu.

-
- /2/ Rada może również z własnej inicjatywy składać oświadczenia w sprawach publicznych. Projekt oświadczenia będzie przesłany Rządowi nie później niż na siedem dni przed posiedzeniem Rady, na którym oświadczenie ma być uchwalone.

Art. 5.

- /1/ Rada składa się co najmniej z 48 a najwyżej z 120 członków powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej.
- /2/ Członkami Rady mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej mający ukończonych lat 25.
- /3/ Sposób powoływania członków Rady określi osobny dekret, a do czasu wydania dekretu - Rada Ministrów.

Art. 6.

Członek traci mandat w przypadkach:

- a/ zrzeczenia się przez członka Rady swego stanowiska,
- b/ powołania członka Rady na jedno ze stanowisk przewidzianych w art. 13 dekretu niniejszego,
- c/ orzeczenia Sądu Honorowego Rady, zatwierdzonego przez Radę, mocą którego członek Rady uznany został za niogodnego piastowania tego stanowiska.

Art. 7.

Siedzibą Rady jest siedziba Rządu. Rada może jednak odbywać posiedzenia również w innych miejscowościach na podstawie zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wydanego na wniosek Prezosa Rady Ministrów.

Art. 8.

- 1/ Rada będzie zwołana na pierwsze posiedzenie w nowej kadencji nie później niż 30-go dnia po powołaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej pierwszych jej 48 członków.
- 2/ Rada wybierze na pierwszym posiedzeniu ze swego grona Prezosa, jednego lub więcej Wicoprezosów oraz Sekretarza, którzy tworzą Prezydium Rady.

Art. 9.

Rada opracuje regulamin dotyczący jej czynności. Regulamin ten wejdzie w życie po zatwierdzeniu go przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 10.

Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów, przy udziale co najmniej jednej trzeciej ogólnej liczby członków stało przebywających w kraju, w którym Rada ma swoją siedzibę.

Art. 11.

Członkowie Rady składają na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej przyrzeczenie zgodnego z sumieniem pełnienia swych obowiązków.

Art. 12.

- 1/. Członkowie Rady pełnią bezpłatnie swoje czynności związane z udziałem w posiedzeniach Rady i jej komisji.
- 2/. Mogą oni w granicach sumy przeznaczonych na ten cel w budżecie państwowym otrzymać zwrot kosztów wydatków wyłącznie za czynności członka Prezydium Rady bądź za inne czynności członka Rady złocone im indywidualnie przez Radę lub jej Prezydium.

Art. 13.

- 1/. Nie mogą być jednocześnie członkami Rady:
 - a/ Ministrowie, Podsekretarze Stanu, urzędnicy i funkcjonariusze państwowi;
 - b/ Prezes Najwyższej Izby Kontroli, wiceprezes oraz inni członkowie kolegium Najwyższej Izby Kontroli;
 - d/ Oficerowie, podoficerowie i szeregowcy w służbie czynnej.
- 2/. Członkowie Rządu, Generalny Inspektor P.S.Z., Prezes N.I.K. i Szef Sztabu Głównego oraz Prezesi Głównej Komisji i Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego, a także ich zastępcy oraz osoby zaproszone przez Radę, mogą brać udział w posiedzeniach Rady, jednak bez prawa głosowania.

Art. 14.

- 1/. Kadencja Rady trwa dwa lata licząc od dnia otwarcia Rady.
- 2/. Prezydent Rzeczypospolitej może na wniosek Prezosa Rady Ministrów rozwiązać Radę przed upływem kadencji w umotywowanym zarządzeniu.
- 3/. Przerwa między kadencjami Rady nie może trwać dłużej niż 90 dni.

4/Prezydium rozwiązanej Rady aż do ukonstytuowania się następnej Rady zachowuje prawo:

a/ reprezentowania Rady na zewnątrz i wykonywania jej budżetu.

b/kontroli nad pracą Biura Rady.

Art.15

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art.16

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

C Z E S C II

DZIAŁ URZEDOWY

Skład Sądu Obywatelskiego w Londynie	str.17
Powołanie członków Rady Narodowej R.P.	str.18
Powołanie członków Głównej Komisji Skarbu Narodowego	str.18
Mianowanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli	str. 19

DZIAŁ NIEURZEDOWY

Komunikat Ministra Obrony Narodowej w sprawie stosunku do służby wojskowej żołnierzy polskich poza granicami Kraju	str.20
Zgon Ambasadora Juliusza Łukasiewicza	str.22
Zgon Arcybiskupa Jerzego Sawy	str. 26

SKŁAD SĄDU OBYWATELSKIEGO W LONDYNIE

I. Na podstawie art.33 pkt.2 lit.a dekretu Prezydenta R.P. z dnia 8 września 1950 r. o Sądach Obywatelskich na Obczyźnie /Dz.U.R.P. No.3 poz.2/ następujące osoby, jako członkowie Obywatelskiej Komisji Orzekającej w Londynie, weszły w skład Sądu Obywatelskiego w Londynie w charakterze sędziów:

Bednarowski Aleksander
Bogusławski Antoni
Jernajczyk Wiktor
Karpiński Ziemowit
Kiersnowski Tadeusz
Klimowski Tadeusz
Krause Stanisław
Leliwa Zbigniew
Lubomirski Stefan
Podoski Bohdan
Snop Edward
Wroński Bohdan
Ziemski Karol

II. Następujące osoby, na wniosek Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów R.P. zostały powołane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 11 grudnia 1950 r. w myśl art.33 pkt.2 lit.b. dekretu o Sądach Obywatelskich na Obczyźnie na stanowiska:

a/sędziów:

Bacciarelli Jerzy
Dr. Bugayski Tadeusz
Moszyński Emilian
dr. Porębski Tadeusz
Rzewuski Henryk
Stankiewicz Wacław

b/rzecznika :

Horodecki Zygmunt

c/zastępców rzecznika:

Krupiński Jan
Maciejko Dominik
Stambrowski Aleksander

III. Następujące osoby na wniosek Ogólnego Zgromadzenia Sądu Obywatelskiego w Londynie zostały powołane przez Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu 10 maja 1951 r. w myśl art.9 ust.1 i 4 dekretu o Sądach Obywatelskich na Obczyźnie na stanowiska sędziów:

Jundziłk Zygmunt
dr. Sarnicki Kazimierz Jan Klemens
Strawiński Stanisław
Szczepański Janusz
Walter Henryk

POWOŁANIE CZŁONKÓW RADY NARODOWEJ R.P.

Na mocy Art. 6 /1/ Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej Prezydent Rzeczypospolitej powołał na członków Rady Narodowej R.P. osoby następujące:

W dniu 27 października 1950 r.

Władysława BAŁDE z Londynu
Jadwigę DOBRUCK z Londynu

W dniu 5 marca 1951 r.

Tadeusza BAYKOWSKIEGO z Edynburga
Zygmunta DYGATA z Paryża
Wincentego KOSTEK HAŁSKA z Liège
Krystyna OSTROWSKIEGO z Londynu
Zbigniewa RATWIŃSKIEGO z Londynu
Gen. Kazimierza SAWICKIEGO z Londynu
Inż. Leona WORONOWICZA z Londynu

POWOŁANIE CZŁONKÓW GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO

Na podstawie art. 10 i 8 punktu 1 a Dekretu Prezydenta R.P. z dnia 14 października 1949 r. o utworzeniu Skarbu Narodowego - Rada Narodowa R.P. na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 1951 dokonała ponownego wyboru na członków Głównej Komisji Skarbu Narodowego:

Ks.prał. CIENSKIEGO Włodzimierza
DOŁĘGA-MODRZEWSKIEGO Stanisława
Min.HRYNIEWSKIEGO Jerzego
prof.PASZKIEWICZA Henryka

Na podstawie art.10 i 8 pkt. 1 b Dekretu z dnia 14 października 1949 r. Prezydent R.P. powołał ponownie na członków Głównej Komisji Skarbu Narodowego pismem z dnia 27 czerwca 1951 r.:

BALIŃSKIEGO-JUNDZIŁŁA Jana
ppłk.dypl.BIELIŃSKIEGO Adama
gen.broni SOSNKOWSKIEGO Kazimierza

w związku z czym skład Głównej Komisji Skarbu Narodowego jest następujący:

Z wyboru Rady Narodowej R.P.: Gen.Władysław ANDERS, ks.prał. Włodzimierz CIENSKI, Stanisław DOŁĘGA-MODRZEWSKI, Tytus FILIPOWICZ, min.Jerzy HRYNIEWSKI, Jerzy KUNCEWICZ, dr.Zygmunt NOWAKOWSKI, Kazimierz OKULICZ, prof.Henryk PASZKIEWICZ, gen.Zygmunt PODHORSKI.

Z nominacji Prezydenta R.P.: Jan BALIŃSKI JUNDZIŁŁ, ppłk.dypl. Adam BIELIŃSKI, gen.broni Kazimierz SOSNKOWSKI.

Z urzędu: Minister Skarbu Stanisław SOPICKI,
Minister dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie Zygmunt RUSINEK.

MIANOWANIE PREZESA NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Do Pana
Stanisława Okoniewskiego
Kierownika Najwyższej Izby Kontroli
w Londynie.

Na podstawie art.13, ust./1/, lit. c/ Ustawy Konstytucyjnej mianuję Pana Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Londyn, dnia 23 października 1950 r.

Prezydent Rzeczypospolitej
/-/ August Zaleski

-----oooOooo-----

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Komunikat Ministra Obrony Narodowej w sprawie
stosunku do służby wojskowej żołnierzy polskich
poza granicami Kraju

Przepisy prawne wydane przed wojną r. 1939, które miały za cel ustalenie praw i obowiązków żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, jak np. pragmatyka oficerska i podoficerska, ustawa o powszechnym obowiązku wojskowym, ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym, okazały się niewystarczające w związku z wyjątkowymi okolicznościami wywołanymi wojną. P.S.Z. znalazły się w takich warunkach, jakich ustawodawca w czasie pokoju nie był w możności przewidywać. Wielu postanowień ustawowych nie można wykonywać w obecnym stanie faktycznym.

Zasadniczy moment stanowi ta okoliczność, że Prezydent R.P. nie zarządził demobilizacji.

Warunki, w jakich żołnierz znalazł się poza granicami Kraju, wywołały konieczność ustawowego uregulowania na czas przejściowy szeregu dotyczących zagadnień. Wydanie przepisu prawnego, regulującego te zagadnienia na stałe i w sposób zasadniczy, jest w obecnej chwili niemożliwe.

Takim przepisem przejściowym, regulującym stosunek żołnierzy P.S.Z. do służby wojskowej, jest Dekret Prezydenta R.P. z dnia 28 czerwca 1945 r. o urlopiach żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych poza granicami Państwa na czas trwania okoliczności wywołanych wojną. Dekret ten daje podstawę prawną do przenoszenia żołnierzy P.S.Z. na bezpłatny urlop do odwołania. Dekret ten ma zastosowanie do wszystkich żołnierzy P.S.Z., a więc zarówno do tych, którzy wstąpili do PKPR, jak i do tych, którzy do PKPR nie wstąpili, z tą tylko różnicą, że pierwsza kategoria żołnierzy zostaje bezpłatnie bezterminowo urlopowana po zakończeniu służby w PKPR, a druga kategoria po zakończeniu służby w P.S.Z. Na podstawie rozkazu Inspektora Generalnego PKPR /załącznik do rozkazu L.Cz.171/tjn.O.S.Zbr. z dnia 3 września 1946 r. - oświadczenie Rządu R.P. z dnia 3 września 1946 r./ który posiadał wówczas uprawnienia Ministra Obrony Narodowej, żołnierze P.S.Z. i P.K.P.R., którzy przestali pełnić służbę w jednostkach organizacyjnych PSZ czy też PKPR, zostali z chwilą zaprzestania pełnienia tej służby przeniesieni na bezpłatny urlop do odwołania. Żołnierze urlopowani mogą naskutek próśby wniesionej do Ministerstwa Obrony Narodowej otrzymać pisemne zaświadczenie co do ich stosunku do służby wojskowej.

Żołnierze pozostający na bezpłatnym urlopie do odwołania nie pełnią czynnej służby wojskowej, nie pobierają uposażenia,

lecz pracują w zawodach cywilnych i dlatego nie można im zabronić brania udziału w życiu politycznym. Granicę, w jakich dopuszczalna jest działalność polityczna reguluje sumienie i etyka, oraz uświadczenie narodowe i polityczne każdej poszczególnej jednostki.

W orędziu do Polskich Sił Zbrojnych z dnia 24 maja 1946 r. Pan Prezydent R.P. wysuwa hasła ideowe wartości wewnętrznych i mówi: "Zachowacie ducha braterskiej jedności, zwartości moralnej i karnośći wewnętrznej, który cechował was w dotychczasowej żołnierskiej służbie. Z ufnością będziecie się stosować do wskazań waszych dowódców."

Rząd R.P. w oświadczeniu z dnia 24 maja 1946 r. również apeluje do wartości moralnych żołnierzy PSZ i oświadcza: "Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych, bez względu na narzucone im warunki, nie przestaną być żołnierzami Rzeczypospolitej Polskiej, a prawa ich i obowiązki stąd wynikające są nienaruszalne", i dalej oświadcza: "Żołnierze PSZ są nadal wierni przysiędze, która każe im bronić Ojczyzny, jej całości i niepodległości, w posłuszeństwie Prezydentowi Rzeczypospolitej, swoim legalnym zwierzchnikom i prawu. Rząd Polski wie, że zawsze i we wszelkich okolicznościach wytrwają oni w żołnierskiej wierności, której od siedmiu lat dają dowody."

Ten okres przejściowy, jaki obecnie przeżywamy, jest probierzem naszych wartości wewnętrznych, naszej moralności i dyscypliny, opartych nie na przymusie zewnętrznym, lecz na poczuciu wewnętrznym obowiązku, na honorze i sumieniu żołnierza i obywatela.

Każdy żołnierz służby stałej, który czuje się nim nadal, powinien znaleźć w swoim sumieniu i poczuciu etycznym drogę postępowania zgodną ze złożoną przysięgą i wymogami służby dla Ojczyzny, której przed urlopowaniem służył w mundurze. W przyszłości, gdy ustanie obecny stan przejściowy, będzie konieczne uregulowanie całego szeregu zagadnień przez wydanie nowych przepisów prawnych. Zagadnienie dotyczące żołnierzy służby stałej, którzy przed wojną zostali przeniesieni w stan spoczynku, będzie również wymagało ustawowego uregulowania. W obecnej chwili trudno jest przewidzieć, jak będą wyglądały szczegóły tych problemów.

Co się tyczy oficera na czas wojny, to po zarządzeniu częściowej lub ogólnej demobilizacji, Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Ministra Obrony Narodowej albo mianuje go oficerem służby stałej albo przenosi do rezerwy lub pospolitego ruszenia, albo też zwalnia od powszechnego obowiązku wojskowego, zależnie od przydatności służbowej, - bądź też przenosi go w stan spoczynku, jeżeli nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Mianowanie oficera na czas wojny oficerem służby stałej

następuje za jego zgodą.

Można przyjąć, że stan żołnierzy rezerwy pozostających na bezpłatnym urlopie do odwołania, jest analogiczny do stanu rezerwy, względnie pospolitego ruszenia. Natomiast, jeżeli chodzi o żołnierzy służby stałej na bezpłatnym urlopie do odwołania, to warunki faktyczne, w jakich się znajdujemy, nie pozwalają na przeprowadzenie analogii pomiędzy stanem pozostawania na bezpłatnym urlopie a jakimkolwiek innym stanem, określonym w przepisach przedwojennych /stan czynny, stan nieczynny, stan spoczynku./

Cały szereg praw żołnierzy PSZ, a w szczególności żołnierzy służby stałej, został zawieszony wskutek okoliczności wywołanych wojną. Nie ulega jednak wątpliwości, że z praw tych znów będą korzystali, gdy wyżej wymienione okoliczności ustaną.

W drodze, która nas prowadzi do odzyskania niepodległości, każdy żołnierz, mimo czasowej niemożności korzystania z praw, powinien poczuwać się do obowiązków, które nakładają na niego przepisy wojskowe, tembardziej, że w tych przejściowych warunkach istnieje jedynie sankcja moralna.

London, 12.12. 1950

R. ODZIERZYŃSKI, Gen. Bryg.
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

--- ooOoo ---

ZGON Ambadora JULIUSZA ZUKASIEWICZA

Wiceprzewodniczącego Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Rada Narodowa R.P. na 5 posiedzeniu 2 sesji, które odbyło się w dniu 13 kwietnia 1951 r. w Londynie, uczciła pamięć Ambadora Juliusza Zukasiewicza, Wiceprzewodniczącego Rady Narodowej R.P., zmarłego w Waszyngtonie 6 kwietnia 1951 r.

Na posiedzenie to przybyła wdowa po Zmarłym p. Antonina Zukasiewiczowa oraz Jego syn p. Jan Zukasiewicz.

Pierwszy zabrakł głos przewodniczący na 5 posiedzeniu Rady p. Stanisław Mackiewicz. Następnie przemawiali p. Minister Spraw Zagranicznych Mieczysław Sokołowski i dr. Michał Grażyński - Prezes Ligi Niepodległości Polski. Przemówień tych Rada Narodowa wysłuchała stojąc.

Przemówienie Przewodniczącego S. Mackiewicza.

"Wysoka Račo,

Za chwilę udziałę głosu panu ministrowi spraw zagranicznych Sokołowskiemu i panu prezesowi Ligi Niepodległości Grażyńskiemu, którzy wygłoszą przemówienia celem uczczenia ś.p. ambasadora Juliusza Łukasiewicza, członka i wiceprezesa Rady Narodowej Rzeczypospolitej, którego śmierć nastąpiła wśród okoliczności jeszcze niewyjaśnionych, a które może długo lub nigdy wyjaśnione nie będą. Wysoka Račo! Krzyże żałobne coraz gęściej i szczerzej znaczą szlaki naszej emigracyjnej pielgrzymki.

Ś.p. Juliusz Łukasiewicz całe swe życie oddał służbie Ojczyźnie oraz idei Niepodległości. Od ławy szkolnej służył Polsce i ten żar gorący z którym jako młodzieniec wymawiał piękne wyznanie "Dla Ciebie Polsko" towarzyszył mu przez całe życie, poprzez młodość oświetloną brząskiem Niepodległości aż do wieku męskiego, który niestety dla nas wszystkich stał się wiekiem klęski. Każdy polityk wybitny ma i mieć musi przeciwników, bo inaczej, jako polityk, nie jest wart, ale wszyscy nawet jego najwięksi przeciwnicy polityczni, chylili głowy przed prawością jego charakteru, jego kryształową uczciwością, jego wstrętem do intrygi i małostkowości, a przede wszystkim przed jego wiernością wobec państwa i jego gorącym patriotyzmem. Brzydził się nieszczerością, walczył zawsze z przyłbicą podniesioną. Dumni możemy być z tego, że naszym kolegą był człowiek o tak dużej odwadze cywilnej, którą na emigracji poznaliśmy w ciężkich chwilach 1940 i 1941 roku. Na tę trumnę pochowaną za oceanem nie zaniesiemy kwiatów, ale myśli nasze były przy niej, gdy opuszczano ją do grobu. MANEANT POSTERITATI PRO TESTIMONIIS VITAE.

Niech mi wolno będzie imieniem Rady Narodowej złożyć wyrazy najgłębszego współczucia małżonce Zmarłego i Jego synowi.

Wzywam wszystkich obecnych, aby przez minutę ciszy uczcili pamięć ś.p. Juliusza Łukasiewicza".

Przemówienie Ministra Spraw Zagranicznych M. Sokołowskiego.

"Wysoka Rado,

Mam zaszczyt złożyć hołd pamięci zmarłego Ambasadora i Wiceprzewodniczącego Rady Narodowej ś.p. Juliusza Łukasiewicza w imieniu Rządu R.P. oraz polskiej służby zagranicznej, której był jednym z najstarszych i najwybitniejszych członków.

Ś.p. J. Łukasiewicza śmierć zabrała z grona naszego w czasie, gdy rozpoczęta przez Niego zaledwie w jesieni ub.r.

praca dyplomatyczna na terenie Stanów Zjednoczonych zaczęła wydawać owoce. Dobrze jest w ocenie osiągnięć naszych opinii- rać się o zdanie czynników niezainteresowanych. Otóż w ostatnich dniach miałem od osób niezwiązanych z naszą służbą zagraniczną, a wśród nich niektórych dystyngowanych cudzoziemców, potwierdzenie, że niezmordowana działalność i nieustające zabiegi naszego Ambasadora w Stanach Zjednoczonych wywierały coraz to głębszy wpływ na tym tak trudnym a tak bardzo ważkim terenie politycznym.

Głębsze ujęcie wszystkich zagadnień naszej skomplikowanej epoki historycznej, dokładna znajomość i wnikliwa ocena sił, możliwości i dążeń przeciwników, obiektywny i trzeźwy stosunek do różnorodnych, nieraz paradoksalnych objawów współczesnego życia politycznego, niezależność sądów, dla których jedynym nakazem pozostawało zawsze dobro Rzeczypospolitej Polskiej - - wszystkie te cechy zyskały ś.p. Juliuszowi Łukasiewiczowi nie tylko szczerzy szacunek, lecz poprostu podziw tych wszystkich, coraz to liczniejszych osób, z którymi się stykał w wykonaniu swej misji.

Wiemy, że do ostatniej niemal chwili - ściślej mówiąc do wieczora tragicznej nocy z dnia 5 na 6 kwietnia - ś.p. Juliusz Łukasiewicz oddawał się zwykłej swej pracy dla dobra Państwa, całkowicie zachowując spokojny umysł i beznamietne rzeczowe podejście do wszystkich spraw. Ostatnie listy Jego i depesze, które nadeszły czy to do urzędów naszych, czy do rodziny są tego najlepszym dowodem.

Okoliczności Jego zgonu nie są jeszcze dokładnie nam znane, lecz jedną rzecz ustalić już należy w sposób niezbity.

Śmierć Ambasadora Juliusza Łukasiewicza nastąpić mogła skutkiem okoliczności zewnętrznych czy też może się okazać, że była ona skutkiem chwilowego zamroczenia umysłu. W żadnym wypadku nie jest ta śmierć dobrowolnym i świadomym odejściem od pracy w wyniku zwątpienia o Sprawie, której Zmarły poświęcił całe swe życie.

Ś.p. Ambasador Łukasiewicz zwykł był w ciągu swojej kariery polityczno - państwowej, tak obfitującej w trudności prawie niepokonalne i w doświadczenia bolesne, przewycięzać te trudności potęgą woli i hartem charakteru. Tacy ludzie nie rezygnują ze swych zadań dobrowolnie. Śmierć jego była śmiercią na posterunku.

Niechże Mu ziemia święta lekką będzie."

Przemówienie Dr. Michała Grażyńskiego.

"Nie tak dawno, bo pół roku temu żegnaliśmy ś.p. Juliusza Łukasiewicza, wyjeżdżającego na jeden z najważniejszych posterunków pracy państwowej i składaliśmy mu życzenia pomyślnych rezultatów. Pamiętam, jak wtedy mówił do nas z całym poczuciem odpowiedzialności o trudnościach, łączących się z Jego nowymi zadaniami, a równocześnie z głębokim wewnętrznym przejęciem, prostotą i powagą, które cechowały Jego charakter. Ani On, ani nikt z nas nie przypuszczał, jak bliski jest kres Jego pracowitego i żarliwą ideą służby Polsce wypełnionego po brzegi żywota.

W istocie bowiem, jeśli byśmy jednym rzutem oka ogarnęli wszystkie etapy Jego życia, stworzyłyby one nad wyraz piękną kartę w dziejach naszej narodowej walki o niepodległość i programowej pracy państwowej. Młodość Swą złączył ś.p. Juliusz Łukasiewicz jaknajściślej z akcją ideowo-niepodległościową, w niepodległym państwie pełnił doskonałą służbę na ważnych posturkach dyplomatycznych, ostatnie lata poświęcił dla niestrudzonej, ofiarnej i mądrej pracy dla idei Swej młodości - wyzwoleniu Polski z ponownej niewoli. We wszystkich tych okresach wykazywał ś.p. Łukasiewicz głębokie ukochanie idei, mądrość analizy skomplikowanych sytuacji, zdolność formułowania programu, talent przewodzenia i wytrwałość w wykonywaniu programu. Słyszeliśmy w tej Radzie niejednokrotnie Jego głos. Mowy Jego były zawsze owiane troską obywatelską, głęboką wiarą w ostateczne zwycięstwo naszej walki, a formę Jego wystąpień, nawet polemicznych, cechował wysoki umiar, który jest zawsze wyrazem wewnętrznej kultury i dyscypliny człowieka, oraz szacunek dla innych ludzi. Toteż nagły i tragiczny Jego zgon jest ciężkim ciosem dla przyjaciół, a dużą stratą dla sprawy narodowej.

Kiedy myślę o Jego nagłej śmierci, która zaskoczyła Go na placówce pracy i walki niepodległościowej, to przypominam mi się z tragedii Żeromskiego fragment rozmowy Sułkowskiego z polskimi żołnierzami w późnocnych Włoszech, żołnierzami tęskniącymi za ciepłym piachem w Polsce. Mówił do nich Sułkowski: "Wielu z nas padnie w rowach przydrożnych drogi, prowadzącej do Polski, ale dojdziemy". W taki bórów przy drodze prowadzącej do Polski padł ś.p. Łukasiewicz, ale pracą swą, trudem ofiarnym i męką wewnętrzną torował drogę dla innych, drogą prowadzącą do wolnej Polski.

Cześć Jego pamięci."

ZGON KS. ARCYBISKUPA SAWYCzłonka Rady Narodowej R.P.

Na 8 posiedzeniu Rady Narodowej R.P. w dniu 25 maja 1951 r., na którym obecni byli Rząd R.P. z Premierem Gen. R. Odzierżyńskim na czele oraz J. E. Biskup Mateusz, przewodniczący na posiedzeniu p. Bohdan Podoski wygłosił następujące przemówienie:

"21 maja 1951 r. zmarł w Londynie ś. p. Arcybiskup Sawa, ordynariusz obywateli polskich wyznania prawosławnego na uchodźctwie, członek Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

"Obywatelo winni są Państwu wierność oraz rzetelno spełnienie nakładanych przez nie obowiązków." - głosi polska ustawa konstytucyjna.

Temu przykazaniu zmarły dostojnik Polskiego Autokofalicznego Kościoła Prawosławnego był posłuszny aż do ostatnich chwil swego życia.

Pamiętamy wszyscy Jego charakterystyczną postać, gdy jeszcze przed tygodniem zasiadał pośród nas wsłuchany pod koniec posiedzenia w każde słowo uzgodnionego z Nim wniosku w sprawie bezprawnego podporządkowania Polskiego Autokofalicznego Kościoła Prawosławnego Patriarsze Moskiewskiemu.

Rażony śmiertelnie, ostatnim wysiłkiem woli zachował do końca postawę nieruchomą pełną godności. I takim pozostanie chyba na zawsze w naszej pamięci.

S. p. Arcybiskup Sawa był za młodu żołnierzem i Bóg zesłał Mu prawie że żołnierską śmierć na postorunku.

Darym Mu było od bardzo wczesnych lat sprawować odpowiedzialne stanowiska w hierarchii swego Kościoła. Mając załodwio 33 lata zostaje wyświęcony na prawosławnego biskupa lubelskiego - sufragana Metropolii Warszawskiej. Cztery lata później obejmuje diecezję grodzieńsko-nowogródzką. Od listopada 1940 do września 1943 przebywa w Stanach Zjednoczonych kierując pracą duszpasterską wśród prawosławnych obywateli polskich. We wrześniu 1943 zostaje prawosławnym biskupem polowym w Polskich Siłach Zbrojnych i ordynariuszem obywateli polskich wyznania prawosławnego na uchodźctwie. W lutym 1947 r. zostaje mianowany arcybiskupem "w uznaniu długolotniej działalności pastorskiej pełnej gorliwości dla chwały Bożej połączonej z czynną miłością dla bliźnich."

Te słowa dekretu nominacyjnego świadczą wynownie, że ś. p. Arcybiskup Sawa rzetelnie wypełniał obowiązki swego stanu.

Zmarły dostojnik Polskiego Autokofalicznego Kościoła Prawosławnego na tym jednak nie poprzestaje. Wiedziony miłością do pogrążonej w nieszczęściu wspólnej nam wszystkim Matki Ojczyzny, skazuje jej czynnie swe przywiązanie i wierność. Staje nieustraszenie w pierwszych sternogach walczących o jej całość, wolność i niepodległość. Widzimy Go od początku na wysuniętym

postorunku - wo władzach naczelnych Związków Ziom Wschodnich, zorganizowanych pod hasłem walki o utrzymanie polskiej granicy wschodniej z 1 września 1939 r., o polski Lwów i Wilno. Nie waha się też ani chwili, gdy chodzi o przyjęcie mandatu członka III Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Kronikarz naszych niezwykłych czasów, odnotowując zgon ś.p. Arcybiskupa Sawy, zapisze obok Jego tytułów wysokich dostojności cerkiewnych także to dwa Jego świeckie tytuły - członek Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i członek Rady Naczelnej Związku Ziom Północno-Wschodnich R.P. Przyszłym pokoleniom ku zbudowaniu, wdzięcznemu Narodowi Polskiemu - ku pamięci.

W imieniu Rady Narodowej składam wyrazy głębokiego i serdecznego współczucia osieroconym współwyznawcom ś.p. Arcybiskupa Sawy i całemu duchowieństwu prawosławnemu na ręce tu obecnego Jego Eksoloncji Biskupa Matousza.

Chyląc w pokorze czoło przed wyrokiem Opatrzności, która zabrała z naszego grona niezapomnianego Arcybiskupa Sawę, proszę Wysoką Radę, aby chwilą milczenia uczciła pamięć Zmarłego."

x
x x

W dniu 25 maja w godzinach wieczornych w kościele św. Matousza w Londynie odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ks. Arcybiskupa Sawy. Pierwszo miejsce zajęli członkowie Rządu R.P., Rady Narodowej R.P., przedstawiciele zrzeszeń i organizacji społecznych na wygnaniu. Prezydenta Rzeczypospolitej Augusta Zaleskiego powitał przy wejściu do kościoła J.E. ks. Biskup Matousz w gronie duchowieństwa prawosławnego i wprowadził uroczysto do świątyni. Wraz z Prezydentem Rzeczypospolitej przybyli Prezes Rady Ministrów gen. dr. Odzierżyński oraz Generalny Inspektor Sił Zbrojnych gen. Wł. Anders.

Przed rozpoczęciem nabożeństwa J.E. Biskup Matousz wygłosił przemówienie podkreślając wyjątkowo zasługi Arcybiskupa Sawy, któremu wypadło działać jako Dostojnikowi Polskiego Autokofalicznego Kościoła Prawosławnego i Jego kierownikowi na wygnaniu w czasach dramatycznych, pełnych wydarzeń wstrząsających i przełomowych. Arcybiskup Sawa wypełniał w tych czasach z podziwu godną sumiennością i oddaniem swoje odpowiedzialne posłannictwo religijne. Stanie on w szeregach tych wybitnych przywódców Polskiej Cerkwi Prawosławnej, którzy od wieków bronili jej autokofalii czyli godności religijnej i niezależności organizacyjnej od cerkwi moskiewskiej.

Na to samo cochy charakteru Arcybiskupa Sawy wskazał w swym przemówieniu żałobnym min. spr. wewn. J. Hryniewski, uwydatniając odwagę, lojalność i wierność wobec Rzeczypospolitej, okazaną przez zmarłego Dostojnika Kościoła Prawosławnego w okresie najcięższej próby, jaką Rzeczypospolita kiedykolwiek przechodziła i przechodzi. Składając w imieniu Rządu R.P., Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych oraz Polskich Sił Zbrojnych hołd pamięci Arcybiskupa Sawy min. Hryniewski oznajmił, że na wniosek Rządu Pan Prezydent Rzeczypospolitej odznaczył Go pośmiertnie Krzyżem komandorskim z Gwiazdą orderu Polonia Restituta.

---oooOooo---